

ยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชนดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

STRATEGY OF DAMNOENSADUAK FLOATING MARKET MANAGEMENT AS PARTICIPATORY OF DAMNOENSADUAK COMMUNITY, RATCHABURI PROVINCE

พระมหาเกรียงศักดิ์ ภูริวฑฒโก และคณะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (2) เปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) นำเสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยในส่วนของวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชาชนในพื้นที่เขตการปกครองเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 381 คน จากการใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และในส่วนของวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสารและใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13

2. ผลการเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลให้ความเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการ

*มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

ตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ด้านการวางแผน ได้แก่ การเปิดเวทีประชาคมไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ การดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้ใช้แรงงานและวัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในชุมชน 100% ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ การเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงจากการลงทุนต่ำ ไปสู่ชุมชนใกล้เคียงมีน้อย และด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้น้อย

4. ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า มีแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้ ด้านการวางแผน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรจัดเวทีประชาคมสำหรับรับฟังปัญหาหรือความต้องการของประชาชนเป็นประจำทุกเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการหรือกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกควรใช้แรงงานและวัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ในชุมชนในการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้แก่คนในชุมชน ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกควรเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงจากการลงทุนต่ำ ไปสู่ชุมชนใกล้เคียงทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ ด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรเพิ่มช่องทางในการรับข้อมูลจากประชาชน และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมทุกประเภท

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์, การจัดการแบบมีส่วนร่วม, ตลาดน้ำดำเนินสะดวก

ABSTRACT

The objectives of research were 1) to study the strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community, 2) to compare the opinion of the people to strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community, 3) to present the problem, obstacle and suggestion for development the strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community.

It was the mixed research method that the quantitative research used the questionnaire as the tool to collect the data in the field study from 381 people in the area of Damnoensaduak Municipality, Ratchaburi province (Using the formula of Taro

Yamane). The statistics were used for the data analysis through frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D), T-test, F-test, One-way Analysis of Variance and Least Significant Difference: LSD. And the qualitative research had the documentary analysis and interview as the tool to collect the data in the field study from 10 key informants and analyzed the data through the content analysis technique.

The findings of research were:

1) To study the strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community, found that it was at good level in overall ($\bar{x}=3.66$). When considered in each aspect found that the planning was at good level ($\bar{x}=4.05$), the working practice was at the middle level ($\bar{x}=3.35$), the interest distribution ($\bar{x}=4.10$), and the evaluation was at the middle level ($\bar{x}=3.13$).

2) To compare the opinions of the people to strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community was classified by personal factors found that sex, age, education, career and income of people who responded the questionnaire had the effect on opinions of the people to strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community in overall indifferently that it rejected the research hypothesis.

3) To present the problem and obstacle for development the strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community as following : the problem and obstacle found that the planning such as to set up the public hearing stage insufficiently to the demand, the working practice such as to proceed the projects or activities that did not use the local community labours and equipments all 100 percent, the interest distribution such as to publish the projects and activities processes maximally from low investment to the small level of surrounding communities and the evaluation such as low participation

4) Interviews from key informants as following : Suggestion for development the strategy of Damnoensaduak floating market management as participatory of community found that : the planning such as Damnoensaduak municipality should set up the public hearing stage sufficiently to the demand of the local community people every month, especially, the project or activity for the local children or youths, the working practice such as Damnoensaduak municipality should use such as to proceed the projects or activities that did not use the local community labours and equipments to proceed the projects or activities for the career promotion and increasing the income for local community people, the interest distribution that Damnoensaduak municipality

should publish the projects and activities processes maximally from low investment to the surrounding communities in the provincial, regional and country levels for and the evaluation of Damnoensaduak municipality should increase the channel for receiving the information from the people and should let the people have the participation to determine the success indicator of every project and activity.

Keywords :Strategy, Management as Participatory, Damnoensaduak Floating Market

1. บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของประเทศไทย จากสถิติในปี 2551 รายรับจากการท่องเที่ยวของไทยจัดอยู่ในอันดับ 1 ของภูมิภาคอาเซียน ภาคการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยร้อยละ 9 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (เอี่ยมทิพย์ ศรีทอง , 2559) ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวกว่า 2,000 แห่ง โดยในย่านเอเชียแปซิฟิกนั้น ประเทศไทยได้รับการความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อาหาร และ อารยศาสตร์ของคนในประเทศ (ยุพดี เสตพรธณ, 2548) โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวิถีชีวิตไทย เช่น เรือนไทย วัดไทย อาหารไทย ผ้าไหม งานฝีมือ การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย และ แนวโน้มของการท่องเที่ยวประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวนมากให้ความสนใจกับธรรมชาติและสัมผัสวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวชนบทที่อยู่กับธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และตลาดน้ำก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับความนิยมของนักท่องเที่ยวดังกล่าวเช่นกัน (บรรณาธิการ, 2546) ตลาดน้ำจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย เป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยที่มีความผูกพันกับสายน้ำมาตลอด โดยเฉพาะการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัย ก็มักจะหาแหล่งน้ำลำคลองเป็นหลัก (สมัย สุทธิธรรม, 2539)

ตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทยเกิดขึ้นที่จังหวัดราชบุรี ควบคู่กับการเกิดคลองดำเนินสะดวก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้ขุดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2409 เพื่อเชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง โดยตลาดน้ำถือเป็นการค้าชุมชนริมน้ำที่มีความสำคัญมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ยุคแรกซึ่งตลาดน้ำจะอยู่ที่คลองดำเนินสะดวก ระหว่างปากคลองลัดพลียาวไปถึงปากคลองทองหลาง ต่อมา ในยุคที่สอง ตลาดน้ำจะอยู่ที่คลองลัดพลี และในยุคที่สาม ปัจจุบัน ตลาดน้ำเป็นศูนย์รวมในการค้าขายพืชผักและผลไม้ตามฤดูกาลจากเรือสวนไร่นาของเกษตรกร นอกจากนั้นยังมีการจำหน่ายอาหาร รวมทั้งมีสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองจำหน่าย (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2557) โดยตั้งอยู่บริเวณเดิม คือ บริเวณคลองตันเข้ม ในพื้นที่หมู่ที่ 9 ของเทศบาลอำเภอดำเนินสะดวก และการค้าขายยังคงมีเหมือนในอดีต (พระครูสิริวรรณวิวัฒน์ (วรรณะ วรรณ), 2536)

ปัจจุบัน การท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีการขยายตัวมากขึ้น ทำให้เกิดท่าเรือของเอกชนที่มุ่งเน้นการขายสินค้าที่ระลึกรูปแบบต่าง ๆ และบริการด้านการท่องเที่ยวทางเรือขึ้นรองรับความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จนถึงปัจจุบันเกิดท่าเรือหลัก ๆ ในตลาดน้ำดำเนินสะดวกทั้งหมด 5 ท่าด้วยกัน คือ ท่าพजरณ ท่ายูวันดา ท่าเจริญสุขโข ท่าเรือเจริญสุนทร ซึ่งในบริเวณพื้นที่ของท่าเรือเจริญสุนทรนั้นได้แบ่งพื้นที่ให้กับท่าพิชัย ทำการเปิดท่าเรือพิชัยขึ้น เพื่อขายของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว โดยท่าเรือพิชัยจะมีท่าเรือของตนเอง อยู่บริเวณทางเข้าตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรับลูกค้าลงเรือมาขึ้นยังท่าเรือขายของข้างในตลาดน้ำดำเนินสะดวกอีกทีหนึ่ง ท่าเรือหลัก ๆ ทั้ง 5 ท่า มีรูปแบบการจัดการกับธุรกิจของตนใกล้เคียงกัน คือ มีการเก็บค่าเช่าจากคนสองกลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นพ่อค้าแม่ค้าที่นำเรือเข้ามาจอดริมฝั่ง โดยจอดอยู่ที่เดียวจนตลาดเลิก กลุ่มที่สอง ได้แก่ กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าที่เช่าที่ดินบริเวณริมน้ำเพื่อสร้างร้านขายของชั่วคราว ซึ่งโดยทั่วไปจะเสียค่าเช่าที่ประมาณ 1,500 บาทต่อเดือน ซึ่งแม้ว่าลักษณะการบริหารดำเนินการของท่าเรือหลักทั้งห้าแห่งจะมีวิธีการคล้ายคลึงกัน แต่วัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของลูกค้าแต่ละท่าก็มีความแตกต่างกันไปตามรูปแบบของแต่ละท่าเรือ (มณีวรรณ ผิวนิม และปรารณา จันทพันธ์, 2545) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและเทศบาลตำบลดำเนินสะดวกบ่งชี้ว่า แม้ตลาดน้ำดำเนินสะดวกจะมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ในการเติบโตนั้นมีปัจจัยหลายประเด็นเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลกระทบในเชิงลบต่อพื้นที่ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดจำนวนลง อีกทั้ง ปัญหาความไม่พร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านค้า ห้องน้ำ ที่จอดรถ เป็นต้น ประการสำคัญ คือ ปัญหาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการทำกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น อุตสาหกรรมขนาดเล็กก่อให้เกิดการเสื่อมคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว เนื่องจากการทำลายภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำ หรือการมุ่งเน้นการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคเป็นหลักมากกว่าการวางแผนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นรายได้เสริม รวมถึงการรักษาวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของชุมชนซึ่งจะนำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น อีกทั้ง ปัญหาคุณภาพสินค้า มาตรฐานของราคาสินค้า และการให้บริการ ปัญหาการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน (เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก, 2547) และทรัพยากรภายนอกมีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชุมชน (บดี ปุชยายนันท์, 2558)

จากรายงานของ World Commission on Environment and Development (WCED) เรื่อง Our Common Future ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Public Participation) ประชาชนมีสิทธิในการตัดสินใจ มีเสรีภาพในการกำหนด และมีเสรีภาพที่จะติดตามการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนเองได้ (กรีชญา วีระสุข, 2559)

ปัจจุบัน การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมีเพิ่มสูงขึ้น เนื่องมาจากความล้มเหลวของการพัฒนากระแสหลัก (Mainstream of Development) ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเน้นในเชิงวัตถุและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนำไปสู่

แนวคิดการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์อย่างเท่าเทียม มีส่วนร่วมและยั่งยืน ด้วยการใช้แนวทางการพัฒนาแบบใหม่ที่จะต้องมีการคิดเรื่องความเสมอภาค ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม และพัฒนาความอยู่ดีกินดีของประชาชน การพัฒนาทางเลือกดังกล่าวนี้ เปรียบเสมือนการพัฒนาจากระดับล่าง (Development from Below) โดยมีชุมชนเป็นตัวแสดงในการขับเคลื่อนการพัฒนา ซึ่งมีความแตกต่างจากการพัฒนาแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นการพัฒนาจากระดับบน (Development from Top) โดยมีรัฐเป็นผู้ชี้้นำการพัฒนา

หลักการของการมีส่วนร่วมเป็นการกระจายโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากร โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรง (สถาบันพระปกเกล้า, 2550)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นเทคนิคที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางโดยหลักการ คือ มุ่งให้สมาชิกในองค์การมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม งานจึงประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ การจัดการแบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดการที่ผู้เกี่ยวข้องหรือควบคุมปัญหาได้มาช่วยกันแก้ปัญหาแบบเป็นทีม ซึ่งจะได้ออมรับในปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหา ประการสำคัญ คือ ผลทางจิตวิทยาในการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของทุกฝ่ายด้วย (คุณวุฒิ คนฉลาด, 2540) เมื่อพิจารณาจากกระบวนการของหลักการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นพลวัต สามารถแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) มีส่วนร่วมในการวางแผน คือ มีส่วนร่วมด้านการวางแผนประกอบด้วยการรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผนงาน (2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ (3) มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน คือ มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ผลของการดำเนินงาน หรือผลของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้น และ (4) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล คือ มีส่วนร่วมคิดเกณฑ์ในการประเมินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนแรกต่อไปนั่นเอง กล่าวคือ หลักการของการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงผู้รับบริการ ได้มีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ร่วมตัดสินใจ ร่วมสนับสนุน รวมทั้งร่วมติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตามแบบธรรมรัฐหรือแนวคิดธรรมาภิบาล นั่นเอง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน” เพื่อส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายการจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน สืบไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

2.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

3. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตามกระบวนการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นพลวัตร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน และด้านการติดตามประเมินผล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

4.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เขตการปกครองเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 7,724 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากประชากร ซึ่งหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะปลายปิด/ปลายเปิด (Close/Open Ended Question) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

5. ผลการวิจัย

5.1 ยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$)

5.2 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลให้เห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

5.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน มีดังนี้

ปัญหา อุปสรรค พบว่า ด้านการวางแผน ได้แก่ การเปิดเวทีประชาคมไม่เพียงพอต่อความต้องการ, ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ การดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้ใช้แรงงานและวัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในชุมชน 100%, ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ การเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงจากการลงทุนต่ำ ไปสู่ชุมชนใกล้เคียงมีน้อย และด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้น้อย

ข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านการวางแผน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จัดเวทีประชาคมสำหรับรับฟังปัญหาหรือความต้องการของประชาชนเป็นประจำทุกเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการหรือกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่, ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรใช้แรงงานและวัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ในชุมชนในการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้แก่คนในชุมชน, ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงจากการลงทุนต่ำ ไปสู่ชุมชนใกล้เคียงทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ, ด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรเพิ่มช่องทางในการรับข้อมูลจากประชาชน และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมทุกประเภท

6. อภิปรายผล

6.1 ด้านการวางแผน

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีความเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานราชการเจ้าของพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นน้ำ กล่าวคือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาส่วนความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกพัน และตกลงใจร่วมกันใน การบรรลุเป้าหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีลักษณะของการระดมความคิด เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดี สามารถแลกเปลี่ยน ประสพการณ์ในการทำงานร่วมกัน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งในรูปแบบของ คณะกรรมการเพื่อการปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ปรึกษาหารือเพื่อช่วยตัดสินใจ มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำงานและร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จ และทั้งในลักษณะของรูปแบบการร่วม

เสนอแนะ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วม โดยวิธีการจัดประชุมรับฟังข้อเสนอแนะ การเสนอแนะในแบบฟอร์ม การเสนอแนะผ่านเทคโนโลยี ฯลฯ โดยผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ แก้วประเสริฐ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการล้างผักแก่กลุ่มผู้ประกอบการในตลาดสดเทศบาลตำบลสังขะ จังหวัดสุรินทร์” จากผลการวิจัยพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาคุณภาพการล้างผักโดยเฉพาะการลดการปนเปื้อนยาฆ่าแมลง โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาและการตัดสินใจ (ศิริรัตน์ แก้วประเสริฐ, 2553). และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรูญ อสิพงษ์ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของโปรแกรมการประยุกต์ใช้การจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการป้องกันและเฝ้าระวังโรคเลปโตสไปโรซิส อำเภอปรังคัง จังหวัดศรีสะเกษ” จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีส่วนร่วมดำเนินการป้องกันและเฝ้าระวังโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวม และรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการวิเคราะห์ปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านติดตามประเมินผล (จำรูญ อสิพงษ์, 2553)

6.2 ด้านการปฏิบัติงาน

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีความเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานราชการเจ้าของพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ยังคงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสัดส่วนที่มีจำนวนน้อยกว่าความต้องการของประชาชน ดังกล่าวนี เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกจึงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการในการปฏิบัติงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนหรือประชาชนเป็นสำคัญ และตระหนักถึงความสำคัญของการนำไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่จะผลักดันหรือขับเคลื่อนการดำเนินงานหรือกลไกที่สำคัญทั้งหมดให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การดำเนินงานจะบังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด ค่านิยม เป้าหมาย รวมถึงวิธีการปฏิบัติงาน ดังนั้น การนำไปสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีส่วนร่วมพร้อมที่จะนำแผนงาน โครงการต่าง ๆ ไป ดำเนินการตามแนวทางได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสามารถประยุกต์การดำเนินงานให้เหมาะสมกับแนวทางปฏิบัติงาน อีกทั้งจำเป็นต้องมีการระดมสรรพกำลัง แสวงหาการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ซึ่งต้องระลึกเสมอว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ต้องเป็นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือดำเนินการเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการร่วมตัดสินใจในปัญหาสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานด้วย และในการลงมือปฏิบัติงานนั้นการจัดสรรทรัพยากร ถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานไปสู่เป้าประสงค์ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่วางไว้ด้วย โดยผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ ที่ได้ศึกษาวิจัย

เรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์กรณีศึกษาสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐม” จากผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง(ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ,2554) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศพัทธ์ ไบบอด ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง(ทศพัทธ์ ไบบอด, 2557)

6.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีความเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานราชการเจ้าของพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวกได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง มุ่งประโยชน์แก่ท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ มิได้เอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งขนรับกับนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน กล่าวคือ นโยบายของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการต่อต้านการทุจริต คือ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยใช้มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกในการรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างเคร่งครัด ยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็น สร้างภาระแก่ประชาชนเกินควร หรือเปิดช่องโอกาสการทุจริต เช่น ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง การอนุญาต อนุมัติ และการขอรับบริการจากรัฐ ซึ่งมีขั้นตอนยืดเยื้อ ใช้เวลานาน ค่าธรรมเนียมและเสียค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน การนี้ จึงกำหนดให้ทุกหน่วยงานราชการ มีแนวทางการดำเนินการเพื่อต่อต้านการทุจริต โดยสำรวจ ศึกษา รูปแบบการกระทำผิดในอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่เกิดหรือน่าจะเกิดสม่าเสมอ กระบวนการขั้นตอนใดที่น่าจะเกิดการทุจริต ตำแหน่งหรือตัวเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบและวิธีการกระทำผิด หรือการสำรวจและจัดทำข้อมูลการกระทำผิดที่เห็นเป็นที่ประจักษ์ในพื้นที่ของหน่วยงาน พร้อมทั้งระบุตัวเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จัดทำข้อมูลบุคคล นิติบุคคลที่ได้รับงานจัดซื้อจัดจ้าง ย้อนหลัง 5 ปี เป็นต้น โดยผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ปภาวรินทร์ นาจำปา ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด” จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รุ่งวิทย์ ตรีกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

“การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาช่วยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนบึงปลาช่วย มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในด้านการร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

6.4 ด้านการติดตามประเมินผล

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนมีความเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการตลาดน้ำดำเนินสะดวกแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ว่า หน่วยงานราชการเจ้าของพื้นที่ คือ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยให้ความสำคัญกับการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะกลไกที่สำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารและปฏิบัติงานทราบถึงความก้าวหน้า ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ และนำไปสู่การทบทวน ปรับปรุง แนวทางการดำเนินงาน หรือแก้ไขปัญหาก็เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ จนส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ จำเป็นต้องอาศัยหลักการ PDCA กล่าวคือ มีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนงานหรือโครงการ (Plan) แล้วนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกระบวนการถ่ายทอด การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) มีการติดตามผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่ (Check) และหากพบว่าผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแผน (Action) นั้นเอง โดยผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทศพัทธ์ ใบปอด ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ในด้านการประเมินผลและด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐานพัฒน์ ทิพย์บรรพต ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนของประชาชนตำบลตะพาน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ด้านการวางแผน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก จัดเวทีประชาคมสำหรับรับฟังปัญหาหรือความต้องการของประชาชนเป็นประจำทุกเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการหรือกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่

2) ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรใช้แรงงานและวัสดุอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ในชุมชนในการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้แก่คนในชุมชน

3) ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงจากการลงทุนต่ำ ไปสู่ชุมชนใกล้เคียงทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ

4) ด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก ควรเพิ่มช่องทางในการรับข้อมูลจากประชาชน และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมทุกประเภท

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยมีในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างภาคีเครือข่ายจิตสำนึกรักษตลาดน้ำดำเนินสะดวก

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอบรมมัคคุเทศก์ประจำเรือ/มัคคุเทศก์น้อยประจำตลาดน้ำดำเนินสะดวก

3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยตามรอยพระบาทเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง

บรรณานุกรม

- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). *การพัฒนาองค์กร*. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา.
- จำรูญ อสีพงษ์. (2553). “ผลของโปรแกรมการประยุกต์ใช้การจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการป้องกันและเฝ้าระวังโรคเลปโตสไปโรซิส อำเภอปรังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ”. *วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐานพัฒน์ ทิพย์บรรพต. (2554). “พัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนของประชาชนตำบลตะพาน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.
- ทศพัทธ์ ใบปอด. (2557). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. วิทยาลัยการเมืองการปกครอง : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บดี ปุษยานันท์, เสกสรรค์ ยงวนิชย์ และประสิทธิ์ คุณรัตน์. (กันยายน-ธันวาคม 2558) “รูปแบบเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น”. ใน *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. ปีที่ 4 ฉบับที่ 3: 222.

พระครูสิริวรรณวิวัฒน์ (วรรณะ วรรณ). (2536). *ประวัติตลาดน้ำดำเนินสะดวก*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ยุพดี เสตพรรณ. (2548). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : พิเศษการพิมพ์.

รุ่งวิทย์ ตรีกุล. (2559). “การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาชัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสารคาม.

ศิริรัตน์ แก้วประเสริฐ. (2553). “การจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการลี้ยงผักแก่กลุ่มผู้ประกอบการในตลาดสดเทศบาลตำบลสังขะ จังหวัดสุรินทร์”. *วิทยานิพนธ์สาธิตการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานจังหวัดราชบุรี. (2557). *แผนพัฒนาตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2557-2559*. ราชบุรี : สำนักงานจังหวัดราชบุรี.

สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2546). *การวิจัยทางการศึกษา*. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

478

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) เมษายน-มิถุนายน 2560

